

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-82>

УДК 336.7

Нові нормативи ліквідності в системі ризик-орієнтованого нагляду за діяльністю банків України

Еркес Олена Євгенівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи
Київського національного торговельно-економічного університету

Гордієнко Тетяна Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи
Київського національного торговельно-економічного університету

Erkes Olena, Gordiienko Tetiana

Kyiv National University of Trade and Economics

Статтю присвячено дослідженню сутності, передумов впровадження та функціонального призначення нових нормативів ліквідності в банках України. Здійснено аналіз причин, що сприяли запровадженню загальноприйнятих у світі підходів оцінки ліквідності, зокрема імплементації нормативів LCR та NSFR. Виявлені та визначені позитивні та негативні наслідки впровадження нових нормативів ліквідності у вітчизняних банках. Крім того, досліджено процес адаптації вітчизняної банківської системи до нових нормативів ліквідності, зокрема визначені складнощі, що виникали в банках під час їх стрес-тестування. Досліджено механізм та алгоритм розрахунку показників LCR та NSFR, наведені їх граничні та цільові нормативні значення. Проаналізовано досвід європейських банків щодо впровадження нормативу LCR. Визначені ключові проблеми запровадження нормативу LCR в Україні, а також обґрунтовано ефективність результатів запровадження досліджуваних нормативів у вітчизняних банках.

Ключові слова: банк, відтік грошових коштів, високоліквідні активи, довгострокова ліквідність, короткострокова ліквідність, надходження грошових коштів.

Эркес Е.Е., Гордиенко Т.Н. НОВЫЕ НОРМАТИВЫ ЛИКВИДНОСТИ В СИСТЕМЕ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОГО НАДЗОРА ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ БАНКОВ УКРАИНЫ

Статья посвящена исследованию сущности, предпосылок внедрения и функционального назначения новых нормативов ликвидности в банках Украины. Осуществлен анализ причин, которые поспособствовали внедрению общепринятых в мире подходов к оценке ликвидности, в частности имплементации нормативов LCR и NSFR. Выявлены и определены позитивные и негативные последствия внедрения новых нормативов ликвидности в отечественных банках. Кроме того, исследован процесс адаптации отечественной банковской системы к новым нормативам ликвидности, в частности определены сложности, возникшие в банках при их стресс-тестировании. Исследован механизм и алгоритм расчета показателей LCR и NSFR, приведены их граничные и целевые нормативные значения. Проанализирован опыт европейских банков касательно внедрения норматива LCR. Определены ключевые проблемы внедрения норматива LCR в Украине, а также обоснована эффективность результатов внедрения исследуемых нормативов в отечественных банках.

Ключевые слова: банк, отток денежных средств, высоколиквидные активы, долгосрочная ликвидность, краткосрочная ликвидность, поступление денежных средств.

Erkes Olena, Gordiienko Tetiana. NEW LIQUIDITY RATIOS IN THE SYSTEM OF RISK-ORIENTED SUPERVISION FOR THE ACTIVITIES OF BANKS IN UKRAINE

The article is devoted to the study of the essence, preconditions for the introduction and functional assignment of new ratios of liquidity in the system of risk-oriented supervision for the activities of banks in Ukraine. The analysis of the reasons contributing to the adoption of generally accepted world-wide approaches to liquidity assessment, in particular the implementation of the Liquidity coverage ratio (LCR) and Net Stable Funding Ratio (NSFR) standards, is carried out. The positive and negative consequences of introduction of new ratios of liquidity in domestic banks were identified and determined. In addition, the process of adaptation of the domestic banking system to the new liquidity standards, in particular certain difficulties that arose in the banks during their stress testing, were investigated. The mechanism and algorithm of calculation of LCR and NSFR indices are investigated, their boundary and target normative values are given. The experience of European banks regarding the implementation of the LCR standard is analyzed. The key problems of introducing the LCR standard in Ukraine are determined, as well as the

efficiency of the results of the introduction of the investigated standards in domestic banks is grounded. It is proved that the adoption of new standards for the organization of risk management system in banks of Ukraine, including liquidity risk, will contribute to increasing the stability of banks' funding, will help to improve banks' liquidity risk management system and increase the efficiency of regulatory requirements. The introduction of LCR and NSFR liquidity standards in Ukraine will greatly facilitate the approximation of domestic banking regulation and supervision to European standards, as well as increase the level of functioning of the banking system of Ukraine as a whole. However, the achievement of positive effects from the application of new norms of liquidity requires the implementation of a set of measures, both by the regulator and the banks themselves. In particular, it would be appropriate for the National Bank of Ukraine to investigate the impact of new liquidity rules on profitability and to anticipate the diversification of target values of norms and the application of lower values during periods of stable growth with the aim of reducing the volume of assets with low profitability and stimulating the business activity of banks.

Key words: bank, cash outflows, highly liquid assets, long-term liquidity, short-term liquidity, cash inflows.

Постановка проблеми. Підтримка достатнього рівня ліквідності є одним із ключових імперативів банківського регулювання та нагляду. Це зумовлюється тим, що низький рівень ліквідності створює додаткове навантаження на міжбанківський ринок та вимагає додаткових заходів з боку НБУ щодо підтримки ліквідності окремих банків або всієї банківської системи. Ризик надлишкової ліквідності негативно впливає на рівень прибутковості банків.

Гармонізація вітчизняного та європейського законодавства передбачає впровадження нових європейських директив, які стали реакцією на кризові події 2007–2008 рр., зокрема шоки ліквідності, яких зазнали банки навіть із високим рівнем капіталізації та стабільним фінансовим станом. Вітчизняна банківська система мала серйозні труднощі з підтримкою ліквідності низки банків. Це підтвердило необхідність реформування системи банківського нагляду та запровадження нових пруденційних вимог до рівня ліквідності.

Аналіз останніх досліджень. Наукові та прикладні аспекти регулювання ліквідності вітчизняних банків стали предметом досліджень таких українських учених, як О. Барановський, Г. Бортніков, О. Вовчак, І. Волошин, О. Дзюблук, В. Зінченко, І. Івасів, Г. Карчева, О. Кіреєв, О. Ковальов, В. Кротюк, А. Кулінець, О. Куценко, О. Лаврушин, О. Любіч, В. Міщенко, А. Мороз, О. Оконська, Д. Олійник, Л. Примостка, М. Савлук, А. Сомик, М. Сорочкін, С. Шульга та інші. Водночас зміна концепції державного регулювання і нагляду за банківською системою України, імплементація рекомендацій та норм міжнародного права, зокрема стандартів Базеля III, зумовлює необхідність проведення подальших досліджень, присвячених виявленню пріоритетних для вітчизняної банківської системи методів і підходів банківського нагляду, застосування яких дасть змогу знизити ризик ліквідності та підвищити фінансову стійкість банків України.

Формулювання цілей статті. Цілями статті є аналіз передумов упровадження, сутності та функціонального призначення нових нормативів ліквідності банків; дослідження алгоритму розрахунку і цільових значень нормативів та їх адаптації для банків України, а також виявлення позитивних та негативних наслідків упровадження нових нормативів ліквідності в банках України.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до рекомендацій Базельського комітету та норм законодавства Європейського Союзу в Україні триває запровадження нового етапу управління ризиком банківської ліквідності. Цей етап передбачає підвищення стійкості вітчизняних банків до короткострокових і довгострокових шоків ліквідності, відповідно до нього Національний Банк України запроваджує два нових нормативи ліквідності – норматив LCR та норматив NSFR.

Норматив LCR (Liquidity coverage ratio), або коефіцієнт покриття ліквідністю, вже запроваджений у 45 країнах світу. Це один із нормативів, розроблених Базельським комітетом у відповідь на кризу 2008 року. Він є частиною угоди Базель III [1].

Норматив LCR встановлює мінімально необхідний рівень ліквідності для покриття очікуваного відтоку коштів з банку протягом 30 днів з урахуванням стрес-сценарію. Значний відтік трапляється у банківській системі у кризових умовах. Згідно з нормами ЄС значення коефіцієнта LCR для банків встановлено на рівні 100%. Це означає, що банк повинен мати досить коштів для покриття чистого відтоку впродовж 30 днів.

У банках Європи норматив LCR був упроваджений починаючи з 2015 року та з рівня 60%, передбачалося його зростання до цільового 100% значення за таким графіком:

- 60% – починаючи з 1 січня 2015 року;
- 70% – починаючи з 1 січня 2016 року;
- 80% – починаючи з 1 січня 2017 року;
- 90% – починаючи з 1 січня 2018 року;

– 100% – починаючи з 1 січня 2019 року [2].

Проте вже з середини 2017 року європейські банки достроково досягли значення нормативу LCR до 100%. За даними Європейського центрального банку, за два останні квартали 2017 року та три квартали 2018 року значення нормативу перевищувало 140%, зокрема мінімальне значення становило 140,34% (3 квартал 2017 року), максимальне – 143,53%, а середнє – 141,53% (рис. 1).

В Україні запровадження нормативу LCR відбувалося в тестовому режимі з 1 червня 2018 року. Ключовими причинами цього заходу Національний банк України визнав необхідність удосконалення системи управління ризиками ліквідності в банках та підвищення ефективності регуляторних вимог, запровадження загальноприйнятих у світі підходів оцінки ліквідності, зрозумілих міжнародним інвесторам, а також виконання зобов'язання впровадити європейське законодавство [4].

Коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) розраховується за формулою:

$$LCR = \frac{ВЛА}{ЧВ} \geq 100\% \quad (1)$$

де:

ВЛА – високоякісні ліквідні активи;

ЧВ – чистий відтік грошових коштів протягом 30 днів.

При цьому Національним банком було визначено категорії активів у національній

та іноземній валюті, які можна включити до складу високоякісних ліквідних активів

Чистий відтік грошових коштів протягом 30 днів розраховується таким чином:

$$ЧВ = СОВ - СОН, \quad (2)$$

де:

СОВ – сукупні очікувані відтоки грошових коштів;

СОН – сукупні очікувані надходження грошових коштів.

Очікувані надходження мають бути менші або дорівнювати 75% очікуваних відтоків.

Розрахунок очікуваних відтоків грошових коштів здійснюється за формулою:

$$В = Кв (Бз) * К, \quad (3)$$

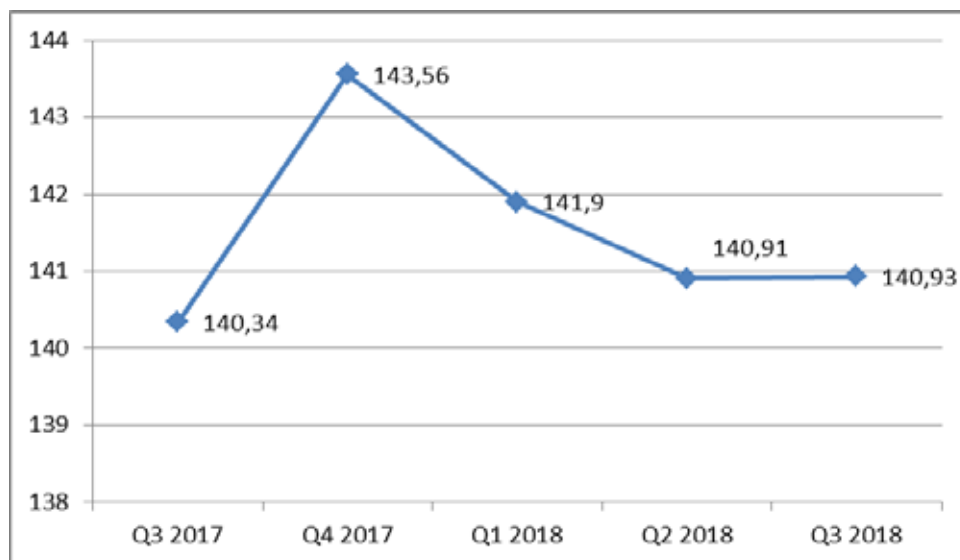
де:

В- відтоки;

Кв – контрактні (передбачені умовами договорів) відтоки вкладами фізичних осіб, за якими отримано повідомлення про їх повернення, строковими балансовими зобов'язаннями, операціями, пов'язаними з торговим фінансуванням, операціями, пов'язаними з торговим фінансуванням та деривативами, кредиторською заборгованістю й операціями забезпеченого фондування;

Бз – балансові/позабалансові залишки за строковими коштами фізичних осіб, коштами на вимогу, безвідкличними зобов'язаннями з кредитування, нарахованими витратами, простроченою заборгованістю та іншими операціями;

К – коефіцієнт відтоків.

Рис. 1. Динаміка LCR у значущих банках ЄС протягом 3 кв. 2017 р. – 3 кв. 2018 р, %

Джерело: побудовано на основі даних Європейського Центрального Банку [3]

Перелік високоякісних ліквідних активів

Високоліквідні активи в національній валюті	Високоліквідні активи в іноземній валюті
Банкноти та монети	Банкноти та монети
Депозити у НБУ	Депозити у НБУ
ОВДП в національній валюті; ОВДП в іноземній валюті (зі строком погашення > 30 днів)	ОВДП в іноземній валюті (зі строком погашення < 30 днів), ОЗДП
Боргові ЦП міжнародних банків розвитку	Боргові ЦП міжнародних банків розвитку
Депозитні сертифікати НБУ	Боргові ЦП державних органів країн G-7 з рейтингами провідних світових рейтингових агентств не нижче AA-/ Aa3
Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ	Кошти на коррахунках в інших банках з рейтингом не нижче інвестиційного класу

Джерело: побудовано на основі даних НБУ [2]

Коефіцієнти очікуваних відтоків грошових коштів визначають прогнозовану частку зменшення обсягу зобов'язань банку протягом 30 днів з урахуванням стрес-сценарію. Закладений стрес-сценарій базується на даних 2014 року та передбачає відтік 20% коштів з поточних рахунків фізичних осіб, 10% – з їх депозитів, 40% – з рахунків юридичних осіб та 100% – з рахунків банків-кореспондентів [1, 5]. Цей стрес-сценарій співпадає з рекомендованим Базелем III за вкладками юридичних осіб, а от щодо інших відтоків НБУ застосував більш консервативний підхід, обґрунтований дослідженнями поведінки вкладників українських банків у 2014–2015 рр.

Розрахунок очікуваних надходжень грошових коштів є здійснюється за формулою:

$$H = K_n (B_z) * K, \quad (4)$$

де:

H – надходження;

K_n – контрактні (передбачені умовами договорів) надходження за наданими кредитами та розміщеними депозитами, борговими цінними паперами, дебіторською заборгованістю, операціями зворотного РЕПО та деривативами, нарахованими доходами, невикористаними частинами безвідкличних кредитних ліній, відкритих материнським банком;

B_z – балансові залишки за коштами на кореспондентських рахунках, транзитними та кліринговими рахунками;

K – коефіцієнт надходження.

До розрахунку включаються надходження, які очікуються протягом 30 днів лише за повністю працюючими активами, за якими: немає жодного дня прострочення боргу/відсотків, не було реструктуризації протягом останніх 180 днів з ознаками дефолту, відсутні

підстави очікувати протягом 30 днів подію дефолту боржника.

Коефіцієнти очікуваних надходжень визначають прогнозовану частку надходжень грошових коштів за активними операціями, яка не спрямовуватиметься на здійснення активних операцій протягом 30 днів, з урахуванням стрес-сценарію. Складники очікуваних надходжень грошових коштів та коефіцієнти, за якими банк приймає їх до розрахунку, визначаються Методикою розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) [5].

З 1 грудня 2018 року Національний банк затвердив розрахунок нормативу LCR як обов'язковий і зобов'язав банки розраховувати його щоденно як 30-денну середньоарифметичну ковзну величину [6]. Згідно з рішенням Правління НБУ, що врахувало підсумки проведення тестових розрахунків LCR, на початку мінімальне значення нормативу LCR в іноземній валюті було встановлено на рівні 80% з поетапним його доведенням до рівня 100%. Проте уточнені розрахунки LCR в іноземній валюті, які банки здійснювали у грудні 2018 р., засвідчили необхідність пом'якшення вимог терміном на півроку. Протягом цього періоду банки зможуть збільшити обсяг високоякісних ліквідних активів (ВЛА) в іноземній валюті, необхідних для виконання нормативу, адже в цей час будуть погашені окремі випуски облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) в іноземній валюті, які є у власності банків.

Треба відмітити, що методика розрахунку нормативу LCR передбачає, що власне ОВДП в іноземній валюті із залишковим терміном погашення понад 30 днів враховуються лише до ВЛА для розрахунку нормативу LCR за всіма валютами і не враховуються як ВЛА для LCR в іноземній валюті.

Таким чином, згідно з рішенням НБУ мінімальне обов'язкове значення LCR в іноземній валюті з кінця грудня 2018 року знижено з 80% до 50%. Мінімальне значення нормативу LCR в іноземній валюті буде доведено до рівня 100% поетапно за таким графіком:

- 50% – починаючи з 31 грудня 2018 року;
- 90% – починаючи з 1 червня 2019 року;
- 100% – починаючи з 1 грудня 2019 року [7].

Розроблений Національним банком графік дасть змогу банкам у комфортному режимі завершити підготовку до роботи в умовах нових вимог до ліквідності.

Очікується, що в результаті пом'якшення умов розрахунку LCR протягом першого півріччя банки матимуть змогу покращити політику управління ліквідністю в іноземній валюті, збільшивши обсяг інших складників високоякісних ліквідних активів в іноземній валюті.

Норматив LCR встановлено за всіма валютами, а також окремо за групою іноземних валют. Банки також будуть розраховувати коефіцієнт LCR у гривні, проте Національний банк не визначає його обов'язкове мінімальне значення.

У листопаді 2018 року за ініціатииви Незалежної асоціації банків України Національний банк України дозволив банкам для розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) враховувати у складі високоліквідних активів залишки на НОСТРО рахунках в іноземній валюті, відкритих у банках України. Таке пом'якшення діятиме до 01.01.2021 року, за умови, що банк, у якому відкрито коррахунок, виконує норматив ліквідності [8].

Це означає, що інформація про виконання нормативу LCR іншими банками повинна бути доступною та, відповідно, наведеною у відкритому доступі.

Передбачалося, що з січня 2019 року Національний банк України публікуватиме інформацію про дотримання LCR у розрізі банків. Проте єдина інформація щодо виконання нормативу, яка була оголошена першим заступником глави НБУ К. Рожковою 5 грудня 2018 року, стосувалася порушення нормативу десятьма банками, які належать до категорії невеликих [9].

Другий норматив, який передбачається впровадити в межах імплементації рекомендацій Базельського комітету, – це коефіцієнт чистого стабільного фінансування (Net Stable Funding Ratio, NSFR), що відображатиме достатність довгострокової ліквідності у банку.

Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR) розраховується як співвідношення між обсягом наявного стабільного фондування, який розраховується на основі структури ресурсної бази банку залежно від її виду та терміновості із застосуванням так званих коефіцієнтів наявного стабільного фондування, та обсягом необхідного стабільного фондування, що визначається залежно від структури активів і позабалансових зобов'язань банку із застосуванням коефіцієнтів необхідного стабільного фондування:

$$NSFR = \frac{\text{Обсяг наявного стабільного фондування}}{\text{Обсяг необхідного стабільного фондування}} \geq 100\% \quad (5)$$

Для розрахунку NSFR різним категоріям активів банків присвоюються різні питомі ваги, які дозволяють визначити потреби в забезпеченні за рахунок стабільних джерел фондування. Якщо у банку всі кредити є довгостроковими, то застосовується підвищений коефіцієнт, який трансформується в підвищену потребу в стабільному фондуванні. Зокрема, для готівки і державних облігацій застосовуються коригуючі коефіцієнти від 0% до 5%, для корпоративних боргових цінних паперів – 15%, для депозитів, що знаходяться в інших фінансових установах для оперативних цілей, та кредитів банкам-кореспондентам – 50%, для іпотечних кредитів – 65%, для роздрібних кредитів та необоротних цінних паперів – 85%, для інших активів – 100%. Відповідно, до пасивів також застосовуються коефіцієнти залежно від виду і терміновості, а саме фінансування від Європейського центрального банку та деривативи, що підлягають сплаті, зважується під 0%, повне незабезпечене фінансування – 50%, роздрібні депозити з залишковим терміном погашення менше одного року – 90–95%, капітал 1 рівня – 100% [10]. Коригуючі коефіцієнти відображають стабільність доступного фондування і дюрацію активу. Таким чином, на основі NSFR можна порівняти середньозважені показники терміновості активів та пасивів банків.

Норматив NSFR орієнтований на горизонт одного року. Дотримання нормативу створює стимули для банків до збільшення строковості пасивів, підвищення стабільності фондування та зменшення схильності до короткострокового фондування, тобто довгострокові кредити не мають фінансуватися за рахунок короткострокових депозитів. Це зумовлюється необхідністю запобігання надмірній залежності від короткострокових та волатильних джерел запозичень для фондування неліквідних активів.

Датою введення коефіцієнта чистого стабільного фінансування NSFR в європейських банках визначено 1 січня 2018 року. В Україні підготовка до його впровадження триває починаючи з 2018 року, і планується, що банки розпочнуть використовувати його у своїй діяльності з 2020 року.

Варто відзначити, що процес упровадження нових нормативів ліквідності супроводжується низкою труднощів, серед яких варто звернути увагу на такі:

- графік упровадження нових нормативів в Україні є більш інтенсивним, ніж у Європі та північноамериканських країнах, при цьому відсутній міжнародний досвід щодо перешкод та ефекту від їх впровадження, який могли б використати вітчизняні банки;

- вимога щодо розрахунку нових нормативів впроваджується паралельно з Міжнародним стандартом фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти», що потребує сутнісного переосмислення окремих категорій активів та пасивів для їх врахування у розрахунках нових нормативів, а також створює додаткові технічні труднощі, пов'язані з переналаштуванням ІТ-систем;

- нерівномірний розподіл високоліквідних активів, який характеризується 40% таких активів завдяки ОВДП у структурі балансів державних банків та менш ніж 10% – окремих приватних банків, може привести до прецеденту регуляторного арбітражу;

- невеликі банки, які мають дефіцит високоліквідних активів, потребуватимуть додаткових ресурсів для придбання ОВДП та депозитних сертифікатів, також складнощі можуть виникнути у банків з іноземним капіталом, які не мають відкритих лімітів на операції з ОВДП, та банків, які не мають можливості відкрити кореспондентські рахунки в банках з інвестиційним рейтингом;

- розрахунок та дотримання нормативу NSFR потребує значної зміни структури пасивів банків, в яких переважає короткострокове фондування. Успішність виконання цієї вимоги залежить від доступності для банків довгострокових джерел та інструментів формування пасивів, це вимагає динамічного розвитку ринків капіталу, а за його відсутності може привести до загострення конкурентної боротьби за депозити. До того ж, банки з високим коефіцієнтом NSFR матимуть можливість впливати на ринкове ціноутворення на активи, що негативно впливатиме на конкурентоспроможність інших банків та рівень конкуренції загалом;

- необхідність компенсації збільшених витрат на фінансування створює передумови для зростання відсотків за кредитами та обмеження ризиків шляхом упровадження жорстких вимог до потенційних позичальників, що може привести до уповільнення динаміки кредитування;

- забезпечення достатньої питомої ваги високоліквідних активів, які є малоприбутковими, та залучення термінових депозитів, які коштують дорожче, ніж вклади до запитання, може негативно позначитися на маржинальності вітчизняних банків.

Незважаючи на визначені труднощі, використання нових нормативів ліквідності дасть змогу досягти позитивних ефектів для окремих банків та банківської системи загалом, зокрема:

- формування достатнього запасу ліквідності для протидії негативному впливу кризових явищ на національному та міжнародному рівнях незалежно від стратегічних макроекономічних прогнозів;

- підтримка здатності банківської системи протистояти фінансовим та економічним шокам незалежно джерел їх походження та зниження ризику поширення шоків у реальний сектор економіки;

- скасування в короткій перспективі чинних нормативів Н4 і Н5, а після впровадження NSFR – і нормативу Н6, які продемонстрували свою неспроможність своєчасно виявити проблеми з ліквідністю банків, що привело до серйозних фінансових труднощів та ліквідації окремих банків;

- дотримання загальноприйнятих у світовому фінансовому просторі нормативів ліквідності сприятиме підвищенню конкурентоздатності та привабливості вітчизняних банків для іноземних інвесторів;

- зростання можливостей банків протистояти ризикам різкого відтоку коштів клієнтів та створення передумов для безперебійної діяльності банків, зокрема кредитування, навіть у кризовий період, оскільки під час розрахунку LCR передбачається забезпечення банків необтяженими високоякісними активами в еквіваленті 25% очікуваних відтоків та допускається спрямування 50% надходжень від діючих кредитів на покриття можливих відтоків, а інших 50% – на нове кредитування;

- вдосконалення депозитної політики банку в контексті стимулювання довгострокових вкладів, диференціація ставок за депозитами різної терміновості, зміна бізнес-моделей банків та надання переваги

депозитам фізичних осіб, які характеризуються більшою стійкістю та диверсифікованістю порівняно зі вкладками корпоративних клієнтів;

– стимулювання випуску облігацій та ділової активності банків на фондовому ринку, зокрема вторинному ринку державних цінних паперів, внаслідок збільшення обсягів торговельних операцій між банками.

Висновок. Запровадження в Україні нормативів ліквідності LCR та NSFR значним чином сприятиме наближенню вітчизняного банківського регулювання та нагляду до європейських стандартів, а також посилить ефективність функціонування банківської системи України загалом.

Проте досягнення позитивних ефектів від застосування нових нормативів ліквідності потребує реалізації комплексу заходів з боку

як регулятора, так і самих банків. Зокрема, Національному банку України доречно було б дослідити вплив нових правил ліквідності на прибутковість та передбачити диверсифікацію цільових значень нормативів і застосування нижчих значень у періоди стабільного зростання з метою зменшення обсягу активів із низькою прибутковістю й стимулювання ділової активності банків.

Банки ж повинні переглянути моделі корпоративного управління, стратегії ліквідності, управлінську звітність та програмно-технічні модулі, інструментарій виміру ризику ліквідності, зокрема внутрішнє стрес-тестування, і прогнозування грошових потоків, норми резервування та правила трансфертного ціноутворення, системи лімітів й індикаторів моніторингу рівня ліквідності в контексті їх відповідності новим вимогам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Q&A про запровадження нового нормативу короткострокової ліквідності банків LCR. Національний Банк України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=64531875&cat_id=64591009 (дата звернення: 04.02.2019).
2. Базельський комітет з банківського нагляду, Третя базельська угода (Third Basel Accord). URL: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm> (дата звернення: 04.02.2019).
3. Статистика банківського нагляду Європейського Центрального Банку. URL: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/statistics/html/index.en.html?fbclid=IwAR0YQPWjxzOD1QHzqJ7FGz4eaEje0bkziY5cNQzIFKpCmh-sRWcKdml1now> (дата звернення: 07.02.2019).
4. Запровадження коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) в Україні. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64650399> (дата звернення: 04.02.2019).
5. Рішення Правління НБУ № 101-рш «Про схвалення Методики розрахунку коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR)» від 15 лютого 2018 року. URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64531891>. (дата звернення: 06.02.2019).
6. Постанова Правління НБУ № 13 «Про запровадження коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR)». URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64546644>. (дата звернення: 06.02.2019).
7. Постанова Правління НБУ від 28 грудня 2018 року № 164 «Про внесення зміни до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114500-18> (дата звернення: 06.02.2019).
8. Національний банк надав можливість банкам враховувати у складі високоліквідних активів залишки на НОСТРО рахунках в іноземній валюті в інших банках України. URL: <https://nabu.ua/ru/natsionalniy-bank-nadav-mozhlivist-bankam.html> (дата звернення: 08.02.2019).
9. Новый норматив НБУ не выполняют 10 банков. URL: <https://finance.liga.net/bank/novosti/novyy-normativ-nbu-ne-vypolnyaet-10-bankov> (дата обращения: 5.02.2019.)
10. Базельський комітет з банківського нагляду, Базель III: коефіцієнт чистого стабільного фінансування. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs271.pdf> (дата звернення: 04.02.2019).

REFERENCES:

1. Q&A pro zaprovadzhennya novogo normatyvu korotkostrokovoyi likvidnosti bankiv LCR. Nacionalnyj Bank Ukrainy [Q & A on the introduction of a new short-term liquidity ratio LCR. National Bank of Ukraine]. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=64531875&cat_id=64591009 (accessed 4 February 2019).
2. The Basel Committee, Third Basel Accord. Available at: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm> (accessed 4 February 2019).

3. Supervisory banking statistics, European Central Bank. Available at: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/statistics/html/index.en.html?fbclid=IwAR0YQPWjxzOD1QHqzqJ7FGz4eaEje0bkziY5cNQzIFKpCmh-sRWcKdml1now> (accessed 7 February 2019).

4. Zaprovdzhennya koeficyenta pokryttya likvidnistyu (LCR) v Ukrayini. Nacionalnyj bank Ukrayiny [Implementation of the liquidity coverage ratio (LCR) in Ukraine. National Bank of Ukraine]. Available at: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64650399> (accessed 4 February 2019).

5. Rishennya Pravlinnya NBU № 101-rsh "Pro shvalennya Metodyky rozraxunku koeficyenta pokryttya likvidnistyu (LCR)" vid 15 lyutogo 2018 roku. [The Decision of the Board of the NBU № 101-rsh "On Approval of the Methodology for Calculation of the liquidity coverage ratio (LCR)" dated February 15, 2018]. Available at: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64531891> (accessed 6 February 2019).

6. Postanova Pravlinnya NBU № 13 "Pro zaprovadzhennya koeficyenta pokry`ttya likvidnistyu (LCR)". [Resolution of the NBU Board № 13 "On the introduction of a liquidity coverage ratio (LCR)".]. Available at: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64546644> (accessed 6 February 2019).

7. Postanova Pravlinnya NBU vid 28 grudnya 2018 roku № 164 "Pro vnesennya zminy do Instrukciyi pro poryadok regulyvannya diyalnosti bankiv v Ukrayini" [Resolution of the NBU Board dated December 28, 2018, № 164 "On Amendments to the Instruction on the Procedure for Regulating the Activities of Banks in Ukraine"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114500-18> (accessed 6 February 2019).

8. Nacionalnyj bank nadav mozhlyvist bankam vraxovuvaty u skladi vysokolikvidnyx aktyviv zalyshky na NOSTRO raxunkax v inozemnij valyuti v inshyx bankax Ukrayiny. [The National Bank gave banks the opportunity to take into account, in the composition of highly liquid assets, balances on NOSTRO accounts in foreign currency in other banks of Ukraine]. Available at: <https://nabu.ua/ru/natsionalniy-bank-nadav-mozhlyvist-bankam.html> (accessed 8 February 2019).

9. Novyj normativ NBU ne vypolnyayut 10 bankov. [The new NBU standard is not fulfilled by 10 banks]. Available at: <https://finance.liga.net/bank/novosti/novyj-normativ-nbu-ne-vypolnyaet-10-bankov> (accessed 5 February 2019).

10. Basel Committee on Banking Supervision, Basel III: The Net Stable Funding Ratio. Available at: <https://www.bis.org/publ/bcbs271.pdf> (accessed 4 February 2019).